

JESTEM DZIELNYM PRZEDSZKOLAKIEM-
PRZEDSZKOLE Z UŚMIECHEM

Program wspierający adaptację dziecka
w
Przedszkolu Publicznym Bajkowa Akademia w Lusówku

***OPRACOWAŁA:
MGR GRAŻYNA KASPERSKA***

SPIS TREŚCI

I. Wstęp

II. Cele programu

III. Efekty wdrażania programu

IV. Formy realizacji

V. Informacja o ewaluacji

VI. Bibliografia

VII. Narzędzia

- Wyprawka przedszkolna dziecka
- Ankiety dla rodziców
- Apel do rodziców: „Gdy dziecko staje się przedszkolakiem”
- Scenariusz uroczystości „Pasowanie na przedszkolaka”
- Scenariusz zajęć

I. Wstęp:

Małe dziecko ma niewielką odporność na różnorodne bodźce dochodzące z otoczenia, a dziecko wchodzące w nowe środowisko społeczne, jakim jest przedszkole doświadcza dużej ilości silnych bodźców. W przedszkolu panują zazwyczaj inne zasady niż w domu, nauczyciel opiekuje się całą grupą dzieci, nie tylko jednym, trzeba dzielić się zabawkami, jedzenie ma inny smak niż to, które przygotowuje mama, itp. Mechanizmy adaptacyjne dziecka 3 letniego nie są jeszcze w pełni dojrzałe i ukształtowane. To sprawia, że jego proces przystosowania się często przebiega z trudnościami, dzieci źle znoszą rozłąkę z mamą, długo przystosowują się do nowych warunków.

Analizując okres wstępnej adaptacji dziecka nowo przyjętego do przedszkola na przełomie kilku lat wstecz można stwierdzić, iż u wielu dzieci ten czas jest okresem trudnym do przejścia, zarówno jak i dla rodziców. Jest źródłem wielu przykrych doznań emocjonalnych, co w efekcie utrudnia przystosowanie się dziecka do przedszkola.

Dla dziecka 3-4 letniego przekroczenie przedszkola to istotny moment, który odbija się na jego dalszym życiu. Gdy ten kilkulatek adaptuje się do roli przedszkolaka dobrze było by, aby tak poważna zmiana w jego życiu dokonywała się w sposób łagodny i wynikała z reguł i potrzeb natury.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, jak ważne w życiu każdego człowieka, a szczególnie małego dziecka jest zaspokojenie podstawowej potrzeby psychicznej - poczucia bezpieczeństwa. Dziecko najbezpieczniej czuje się przy mamie. Nadchodzi jednak moment, że trzeba się z nią na kilka godzin dziennie rozstać. Najczęściej dzieci, zwłaszcza młodsze, przeżywają to bardzo mocno, czują się porzucone i nieszczęśliwe. Gdy dziecko musi iść do przedszkola, dochodzi jeszcze lęk przed nieznanym - nowe miejsce, nieznanymi ludźmi, obce dzieci. Dzieci na nowe sytuacje reagują: płaczem, wycofaniem, zaburzeniem funkcjonowania, które może prowadzić do lęku a nawet urazu.

Dlatego też ważne jest by moment przekroczenia progu dom - przedszkole przebiegał najłagodniej w atmosferze bezpieczeństwa i otworzenia na potrzeby dziecka. W chwili zapisania dziecka do przedszkola, placówka wspólnie z rodzicami bierze na siebie odpowiedzialność za bezstresowe wprowadzenie dziecka do przedszkola i uczynienie go przedszkolakiem. Żeby proces adaptacyjny dziecka do przedszkola przebiegał sprawnie, musi zaistnieć ścisła współpraca pomiędzy rodzicami a pracownikami przedszkola. Ich wspólny wysiłek ułatwi dzieciom przystosowanie się do nowego środowiska.

Mając na uwadze dobro dziecka przekraczającego po raz pierwszy próg przedszkola, rozpoczynając pracę w takiej grupie dzieci postanowiłam podjąć działania w tym zakresie i opracować program adaptacyjny dla dzieci nowo przyjętych do przedszkola.

Program adaptacyjny *”JESTEM DZIELNYM PRZEDSZKOLAKIEM-PRZEDSZKOLE Z UŚMIECHEM”* został oparty na *Podstawie Programowej Wychowania Przedszkolnego*.

W szczególności jest rozwinięciem następujących zadań:

- Przedszkola zapewniają pełną opiekę, wychowanie i uczenie się w atmosferze akceptacji i bezpieczeństwa
- Wobec rodziców przedszkola pełnią funkcję doradczą i wspierającą działania wychowawcze: pomagają w rozpoznawaniu możliwości rozwojowych dziecka i podjęciu wczesnej interwencji specjalistycznej
- Uczenie nawiązywania bliskiego, serdecznego kontaktu z innymi osobami
- Pomoc w budowaniu pozytywnego obrazu własnego ”ja” i zaspokajaniu poczucia bezpieczeństwa

II. Cele programu:

- Wspomaganie dziecka w procesie przystosowania do życia w warunkach przedszkolnych poprzez umożliwienie mu poznania nowego otoczenia w poczuciu bezpieczeństwa
- Wyrabianie orientacji czasowej w rozkładzie dnia w przedszkolu, przyswajanie wiedzy o przeznaczeniu i sposobie korzystania z różnych pomieszczeń
- Kształtowanie poczucia przynależności do grupy przedszkolnej
- Przygotowanie rodziców do udzielania dziecku wsparcia psychicznego i pomocy w procesie przystosowania
- Obniżenie lęku rodziców związanego z koniecznością oddania dziecka pod opiekę personelowi przedszkola

III. Efekty wdrażania programu adaptacyjnego

- Ograniczenie lęku i zachęcanie dzieci do przebywania w grupie przedszkolnej
- Złagodzenie trudności w przystosowaniu się dzieci do przedszkola
- przystosowanie dzieci do warunków nowego otoczenia w sposób łagodny i bezstresowy
- Przyzwyczajenie do przebywania w grupie rówieśniczej
- włączenie rodziców do udzielania dziecku wsparcia psychicznego i pomocy w procesie przystosowania do nowych warunków życia przedszkolnego
- Wzbogacenie pozytywnych doświadczeń dzieci w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami

PROGRAM ADAPTACYJNY POMOŻE DZIECIOM :

- Zmniejszyć negatywne uczucia związane z nową sytuacją
- Przewyciężyć strach przed nowym otoczeniem
- Poznać nauczycieli oraz pomieszczenia przedszkolne
- Nawiązać kontakt z innymi dziećmi
- Pokonać nieśmiałość, poczucie niepewności i lęku
- Uświadomić sobie, że pobyt w przedszkolu może być dla nich ciekawą i wesołą zabawą

PROGRAM ADAPTACYJNY POZWOLI RODZICOM:

- Poznać warunki, w jakich będzie przebywało ich dziecko
- Poznać nauczycieli i pracowników
- Obserwować zachowania dziecka na tle rówieśników
- Przewyciężyć obawy przed zostawieniem dziecka w środowisku przedszkolnym
- Uzmysłować, że pobyt dziecka w przedszkolu jest ciekawą formą działania- zabawy połączonej z nauką i pracą
- Zaznajomić się z rozkładem dnia w przedszkolu
- Zaznajomić się z wymaganiami dotyczącymi uczestnictwa w życiu przedszkola
- Nawiązać współpracę z przedszkolem

PROGRAM ADAPTACYJNY POMOŻE NAUCZYCIELOWI:

- Nawiązać bliski kontakt z dziećmi i rodzicami
- Obserwować ich zachowania co wpłynie na lepsze planowanie pracy we wrześniu
- Poznać relacje rodziców dotyczące sposobu zachowania się dziecka w domu, nawyków żywieniowych, upodobań
- Poznać opinie dotyczące przedszkola
- Poznać oczekiwania rodziców w stosunku do przedszkola

IV. Formy realizacji

- Zapisy dzieci do przedszkola– miesiąc maj- lipiec
 - ✚ rozmowy z rodzicami i dziećmi
 - ✚ Pokazanie sali zabaw i ogrodu przedszkolnego
 - ✚ Przedstawienie orientacyjnego kosztu pobytu dziecka i możliwości uzyskania pomocy finansowej
 - ✚ Zaznajomienie z ofertą dodatkową przedszkola

- ✚ Poinformowanie rodziców o ostatecznym terminie składania kart i terminie ogłoszenia list przyjętych dzieci
- Spotkanie z rodzicami dzieci przyjętych do przedszkola (pierwszorocznych) – miesiąc- wrzesień
 - ✚ Zaprezentowanie warunków lokalowych, wyposażeniem,
 - ✚ Zaprezentowanie rozkładu dnia
 - ✚ Zaznajomienie rodziców ze zwyczajami przedszkolnymi
 - ✚ Zaznajomienie rodziców z przygotowaniem kadry
 - ✚ Przedstawienie orientacyjnego kosztu pobytu dziecka i możliwości uzyskania pomocy finansowej
 - ✚ Przedstawienie rodzicom jakimi umiejętnościami powinien wykazywać się kandydat na przedszkolaka i zapewnienie ich, że dziecko mniej samodzielne nie pozostanie same sobie
 - ✚ Poinformowanie rodziców jaką wyprawkę trzeba dziecku przygotować (załącznik Nr 1)
 - ✚ Poinformowanie rodziców o dniach otwartych
 - ✚ Odczytanie rodzicom apelu „Gdy dziecko staje się przedszkolakiem” (załącznik Nr 2)
 - ✚ Podanie numeru telefonu przedszkola
- „Dni otwarte” – miesiąc wakacyjny (sierpień)
 - ✚ Prowadzenie zajęć w sali i na podwórku przedszkolnym w Przedszkolu Czarodziejski Zamek w Skórzewie
- Pasowanie na przedszkolaka – październik
 - ✚ Zorganizowanie uroczystości pasowania na przedszkolaka

V. Informacja o ewaluacji

Realizacja programu umożliwia dokonywanie systematycznej ewaluacji, którą można dokonać poprzez:

- Zbadanie opinii rodziców zorganizowanej w formie ankiety dotyczącej wpływu realizacji programu na przebieg procesu adaptacyjnego dziecka i jego oceny.
- Ocena nauczycieli wychowawców

VI. Bibliografia

1. Tomaszewski T.(red.), *Psychologia*, PWN, Warszawa 1977

2. Sutkowska M. *Nowe wcale nie musi być obce. Adaptacja „maluchów w przedszkolu*, WSiP Warszawa 2001
3. Sochaczewska G *Czynniki warunkujące przystosowanie dziecka do przedszkola*, w red. Wilgucka- Okoń *Rozwój i wychowanie dziecka w wieku przedszkolnym*, Studia pedagogiczne XLVIII Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk, Łódź 1985
4. Gruszczyk- Kolczyńska E., Zielińska E., *Płaczę i rozpaczam, gdy muszę iść do przedszkola*, wkładka do *Wychowania w przedszkolu*, Nr2, Warszawa 1998
5. Gruszczyk –KolczyńskaE., Zielińska E., *Płaczę i rozpaczam, gdy muszę iść do przedszkola*, wkładka do *Wychowania w przedszkolu*, Nr 2, Warszawa 1998
6. Gruszczyk- Kolczyńska E., Zielińska E., *Kłopoty adaptacyjne dzieci do przedszkola i jak można im zaradzić*, *Edukacja w przedszkolu*, Dr Joseff Raabe, Warszawa 1998
7. Skalska M, Srokowska M, *Łagodny start*, *Edukacja w przedszkolu*, Dr Joseff Raabe, Warszawa 2001
8. Gęzikiewicz D., Szabelska L., *Witamy trzylatki*, *Wychowanie w przedszkolu*, Nr6, Warszawa 22004
9. Cyrulik P., *Pomagamy przekroczyć próg przedszkola*, *Wychowanie w przedszkolu*, Nr6, Warszawa 22004

VII. Narzędzia

1. Wyprawka przedszkolna dziecka
2. Ankiety dla rodziców
3. Apel do rodziców: „Gdy dziecko staje się przedszkolakiem”

ANKIETA DLA RODZICÓW DZIECI PIERWSZOROCZNYCH

Drodzy rodzice!

Celem ankiety jest możliwie jak największa pomoc dziecku w okresie adaptacyjnym w przedszkolu.

Imię i nazwisko dziecka.....

1. Jak dziecko lubi, żeby się do niego zwracać?.....

2. Czy łatwo nawiązuje kontakty z rówieśnikami?.....

3. Czy dziecko jest w domu nadpobudliwe?.....

4. Czy dziecko często chorowało?.....(jeżeli tak na co?).....

5. Jakie są ulubione zabawy, zajęcia dziecka?.....

.....

6. Jakie są ulubione potrawy dziecka?.....

.....

7. Czy jest uczulone na jakieś potrawy?.....

8. Czego nie lubi jeść?.....

9. czego oczekują państwo od przedszkola?.....

- pod względem opiekuńczym?

.....

.....

-pod względem wychowawczym?

.....

.....

10. Jaka forma kontaktów najbardziej Państwu odpowiada (rozmowy indywidualne z nauczycielem, zebrania grupowe, zebrania ogólne).....

.....

11. O czym chcieliby się Państwo dowiedzieć na zebraniach z rodzicami?.....

.....
12. Uwagi indywidualne.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

***APEL DO RODZICÓW
„GDY DZIECKO STAJE SIĘ PRZEDSZKOLAKIEM”***

- Przygotuj dziecko do rozstania z mamą:
- Nie przeciągaj pożegnania w szatni, pomóż dziecku rozebrać się, pocałuj je i wyjdź;
- Nie zabieraj dziecka do domu, kiedy płacze przy rozstaniu, jeśli zrobisz to choć raz, będzie wiedziało, że łzami może wszystko wymusić;
- Nie obiecuj: jeśli pójdziesz do przedszkola coś dostaniesz- kiedy będziesz odbierać dziecko możesz mu dać maleńki prezencik, ale nie może to być forma przekupywania;
- Kontroluj to co mówisz. Zamiast: już możemy wracać do domu, powiedz: teraz możemy iść do domu. To niby niewielka różnica, a jednak pierwsze zdanie ma negatywny wydźwięk;
- Nie wymuszaj na dziecku, aby zaraz po przyjeździe do domu opowiedziało, co wydarzyło się w przedszkolu, to powoduje niepotrzebny stres;
- Jeśli dziecko przy pożegnaniu płacze postaraj się, aby przez kilka dni odprowadzał je do przedszkola tata, rozstanie z tatą są mniej bolesne;
- Czas pobytu małych dzieci w przedszkolu w pierwszych dniach nie powinien być długi. Jeśli to możliwe, odbieraj dziecko wcześniej np. po obiedzie. Potem stopniowo zwiększaj czas pobytu dziecka w przedszkolu;
- Nie spóźniaj się z odbieraniem! Jeśli obiecałeś, że przyjdiesz wcześniej dotrzymaj słowa;
- Pamiętaj: żegnaj i witaj dziecko zawsze z uśmiechem.

ANKIETA DLA RODZICÓW NA TEMAT PRZEBIEGU ADAPTACJI DZIECKA W PRZEDSZKOLU

Drodzy Rodzice

Ankieta jest anonimowa, uprzejmie proszę o wyrażenie swojej opinii na temat przebiegu adaptacji dzieci rozpoczynających edukację przedszkolną. Wiedza uzyskana dzięki niniejszej ankiecie pomoże nam, nauczycielkom, usprawnić i program adaptacyjny w następnych latach.

1. Jak oceniamy Państwo sposób wprowadzania dziecka w rolę przedszkolaka przez Przedszkole?
 - a) pozytywnie
 - b) negatywnie
2. Jak zachowuje się dziecko w momencie rozstania z rodzicami w czasie przyrowadzenia dziecka do przedszkola?
 - a) idzie bardzo chętnie
 - b) idzie chętnie
 - c) jest mu obojętnie – ani nie jest wesołe, ani smutne
 - d) tuli się, płacze
 - e) krzyczy, zapiera nogami
 - f) zgadza się zostać dopiero po namowie
3. Czy dziecko wypowiada się w domu na temat przedszkola, zabaw, zajęć, kolegów i koleżanek?
 - a) tak
 - b) nie
4. Jak dziecko mówi o przedszkolu?
 - a) pozytywnie
 - b) negatywnie
 - c) nie wypowiada się
5. Czy zaspokoiliśmy Państwa oczekiwania?
 - a) tak

b) nie

c) częściowo

6. Proszę o ocenienie w skali od 1-5

Organizacja procesu dydaktycznego..... 1 2 3 4 5

Zajęcia dodatkowe.....1 2 3 4 5

Atrakcje dla dzieci organizowane na terenie przedszkola...1 2 3 4 5

Przekazywanie treści dotyczących zajęć(informacje w segregatorach dzieci, plany pracy na tablicach przy salach, teksty wierszyków i piosenek przekazywane drogą mailową

1 2 3 4 5

6. Co podoba się Państwu i Państwa dziecku najbardziej?

.....
.....
.....
.....

7. Jeżeli macie Państwo swoje uwagi na temat lepszej adaptacji dziecka w przedszkolu, to prosimy tu wpisać swoje propozycje.

.....
.....
.....
.....

ARKUSZ OBSERWACJI ZACHOWAŃ DZIECI

- adaptacja w przedszkolu -

obserwacja obejmuje okres od września do października

<i>Imię i nazwisko dziecka</i>	<i>ma pozytywny stosunek emocjon. do nowego środowiska -nie boi się chce chodzić do przedszkol a</i>	<i>włącza się do zabaw, samodziel nie sięga po zabawki</i>	<i>samodziel nie zgłasza swoje potrzeby, jest ufne</i>	<i>rozmawia z równieżnikami , nauczyciela mi i innymi pracownikami</i>	<i>aktywnie uczestniczy w różnych formach edukacyjnych w grupie</i>	<i>ma trudność i adapta -cyjne</i>
--	--	--	--	--	---	--

data zaobserwowanego zachowania dzieci

**ANKIETA DLA NAUCZYCIELI NA TEMAT PRZEBIEGU ADAPTACJI
DZIECKA W PRZEDSZKOLU**

1. Jak zachowują się dzieci w momencie rozstania z rodzicami?

a) wchodzi chętnie:	większość	połowa	mniejszość	żadne
b) tuli się, płacze:	większość	połowa	mniejszość	żadne
c) krzyczy, zapiera nogami:	większość	połowa	mniejszość	żadne
d) zgadza się zostać dopiero po namowie:	większość	połowa	mniejszość	żadne

2. Jak zachowują się dzieci w sali w ciągu dnia?

a) płaczą:	większość	połowa	mniejszość	żadne
b) bawią się z dziećmi:	większość	połowa	mniejszość	żadne
c) uczestniczą w zajęciach:	większość	połowa	mniejszość	żadne
d) wycofują się z kontaktu:	większość	połowa	mniejszość	żadne
e) nawiązują kontakt z dziećmi :	większość	połowa	mniejszość	żadne
e) nawiązują kontakt z nauczycielem :	większość	połowa	mniejszość	żadne

żadne

3. Oceń w skali od 1-5 następujące stwierdzenia:

a. Zmiana zachowania dzieci	1	2	3	4	5
b. Umiejętność samoobsługi					
- mycie zębów	1	2	3	4	5

- ubieranie 1 2 3 4 5

- korzystanie z toalety 1 2 3 4 5

- jedzenie 1 2 3 4 5

c. Wzrost kompetencji i umiejętności 1 2 3 4 5

d. Umiejętność współpracy i współdziałania 1 2 3 4 5

e. Przestrzeganie zasad i norm w przedszkolu 1 2 3 4 5

4. JAK OCENIA PAN/PANI PRZEBIEG PROCESU ADAPTACYJNEGO W SWOJEJ GRUPIE WYCHOWAWCZEJ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. CO NALEŻAŁOBY ZMIENIĆ/ULEPSZYĆ W PROGRAMIE ADAPTACYJNYM

.....
.....
.....
.....
.....
.....

**KWESTIONARIUSZ OCENY PROGRAMU ADAPTACJEGO
W PRZEDSZKOLU**

Konstrukcja Programu	tak	nie	Ewentualne uwagi
<i>Czy Program ma jasno określone cele ?</i>			
<i>Czy jest czytelny i zrozumiały ?</i>			
<i>Czy treści są zgodne z podstawą programową ?</i>			
<i>Czy niesie wartości dostosowane do potrzeb edukacyjnych XXI wieku ?</i>			
<i>Czy proponowane metody i formy pracy dostosowane są do możliwości rozwojowych dzieci ?</i>			
<i>Czy Program zawiera opis oczekiwanych osiągnięć dzieci ?</i>			
<i>Czy Program uwzględnia formy współpracy z rodzicami?</i>			
<i>Czy proponuje metody diagnozy osiągnięć dzieci ?</i>			
Realność Programu	tak	nie	Ewentualne uwagi
<i>Czy cele Programu są zgodne z ogólną koncepcją pracy przedszkola ?</i>			
<i>Czy zasoby przedszkola pozwalają na realizację Programu ?</i>			

<i>Czy proponowany Program jest zgodny z Twoimi możliwościami, umiejętnościami i kwalifikacjami ?</i>			
<i>Czy Program pozwala na przystosowanie do warunków lokalowych ?</i>			
<i>Czy daje możliwość indywidualnej pracy?</i>			
Obudowa Programu	tak	nie	Ewentualne uwagi
<i>Czy Program ma obudowę dydaktyczną?</i>			
<i>Czy uwzględnia formy współpracy z instytucjami ?</i>			